

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA GOSPODARKI¹⁾**

z dnia.....2007 r.

w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać instalacje pomiarowe do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda oraz szczegółowego zakresu badań i sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych²⁾

Na podstawie art. 9a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. - Prawo o miarach (Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441 z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania w zakresie wykonania i charakterystyk metrologicznych podlegających sprawdzeniu podczas legalizacji ponownej instalacji pomiarowych do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda, wprowadzonych do obrotu lub użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności, zwanych dalej „instalacjami pomiarowymi”;
- 2) szczegółowy zakres badań i sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej instalacji pomiarowych oraz legalizacji jednostkowej.

§ 2. Przepisy rozporządzenia stosuje się do instalacji pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania:

- 1) na podstawie decyzji zatwierdzenia typu, wydanych do dnia 7 stycznia 2007 r.;
- 2) w wyniku dokonania oceny zgodności.

§ 3. W zależności od zastosowania określenia „objętość”, „L”, „dm³” użyte w niniejszym rozporządzeniu oznaczają „masa”, „kg”.

§ 4. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) licznik - przyrząd przeznaczony do ciągłego pomiaru, zapamiętywania i przedstawiania ilości cieczy w jej warunkach pomiaru, przepływającej przez przetwornik pomiarowy w zamkniętym, całkowicie wypełnionym rurociągu;

¹⁾ Minister Gospodarki kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust.2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki (Dz. U. Nr 131, poz. 909);

²⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu, pod numerem....., zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), które wdraża dyrektywę 98/34/WE z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998 r. z późn. zm. oraz Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t.20, str. 337 z późn. zm.)

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 180, poz. 1494 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1834).

- 2) liczydło - część licznika otrzymująca sygnały wyjściowe z przetworników pomiarowych bądź z przetworników pomiarowych i współpracujących przyrządów pomiarowych, przedstawiająca wyniki pomiaru;
- 3) instalacja pomiarowa – przyrząd pomiarowy składający się z licznika oraz urządzeń do zapewnienia poprawnego pomiaru lub przeznaczonych do ułatwienia operacji pomiarowych, przeznaczony do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości (objętości lub masy) cieczy innych niż woda;
- 4) dawka minimalna (V_{\min}) - najmniejsza ilość cieczy, której pomiar jest metrologicznie akceptowany dla instalacji pomiarowej;
- 5) zakres strumienia objętości - zakres pomiędzy minimalnym strumieniem objętości (Q_{\min}) i maksymalnym strumieniem objętości (Q_{\max});
- 6) maksymalny strumień objętości (Q_{\max}) – wartość strumienia maksymalnego podana na tabliczce znamionowej;
- 7) rzeczywisty maksymalny strumień objętości ($Q_{R\max}$) – wartość maksymalnego strumienia objętości uzyskanego w instalacji;
- 8) znamionowe warunki użytkowania – warunki użytkowania przyrządu, w których charakterystyki metrologiczne przyrządu są zawarte w błędach granicznych dopuszczalnych.

Rozdział 2

Wymagania w zakresie wykonania i charakterystyk metrologicznych instalacji pomiarowych podlegających ocenie zgodności

§ 5.1. Na instalacji pomiarowej, o której mowa w § 2 pkt 2, powinny być naniesione w sposób trwały następujące oznaczenia:

- 1) nazwa lub znak producenta;
- 2) oznakowanie CE, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087 z późn. zm.⁴⁾), dodatkowe oznakowanie metrologiczne oraz numer jednostki notyfikowanej, o której mowa w art. 22 wyżej wymienionej ustawy;
- 3) numer certyfikatu badania typu WE lub certyfikatu badania projektu WE;
- 4) klasa dokładności instalacji pomiarowej;
- 5) maksymalny strumień objętości lub masy cieczy;
- 6) minimalny strumień objętości lub masy cieczy;
- 7) minimalne ciśnienie robocze, o ile ma to zastosowanie;
- 8) dawka minimalna;
- 9) ciecz lub cieczy mierzone oraz granice lepkości kinetycznej lub dynamicznej, jeżeli nazwa cieczy nie wystarcza do określenia jej lepkości;
- 10) zakres temperatury mierzonej cieczy, jeżeli możliwe jest mierzenie cieczy o temperaturze niższej niż - 10 °C lub wyższej niż +50 °C.

2. Dla kilku liczników pracujących w jednej instalacji pomiarowej przy wykorzystaniu wspólnych części, oznaczenia wymagane dla wspólnych części instalacji pomiarowej mogą być umieszczone na jednej tabliczce znamionowej.

3. Oznaczenia wymagane dla każdej części instalacji pomiarowej, która może być transportowana w stanie rozłożonym, mogą być umieszczone na wspólnej tabliczce znamionowej instalacji.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 267, poz. 2258 oraz z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1834).

§ 6. Względne błędy graniczne dopuszczalne wskazań liczników i instalacji pomiarowych w zależności od klasy dokładności instalacji pomiarowej, określa załącznik do rozporządzenia.

§ 7.1. Wartości względnych błędów granicznych dopuszczalnych dla wskazań objętości cieczy równych wartości dawki minimalnej równej lub większej niż 2 dm³ są dwukrotnie większe od wartości, o których mowa w § 6.

2. Dla dawki minimalnej wynoszącej co najmniej 2 dm³ wartość odchylenia dawki minimalnej określona jest wzorem:

$$V_b = 0,02 \cdot V_{\min} \cdot C$$

gdzie:

V_b – wartość odchylenia dawki minimalnej w dm³,

V_{\min} – wartość dawki minimalnej w dm³,

C – klasa dokładności instalacji pomiarowej.

Rozdział 3

Szczegółowy zakres badań i sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji pierwotnej i ponownej instalacji pomiarowych

§ 8.1. Badanie i sprawdzanie podczas legalizacji pierwotnej instalacji pomiarowej obejmuje

- 1) wyznaczenie błędów granicznych dopuszczalnych;
- 2) sprawdzenie:
 - a) zgodności z zatwierdzonym typem, a w przypadku instalacji pomiarowych, o których mowa w § 2 pkt 2, z certyfikatem badania typu WE albo certyfikatem badania projektu WE,
 - b) istnienia wymaganych oznaczeń, o których mowa w § 5, a w przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1 oznaczeń wymagalnych w dniu wydania decyzji zatwierdzenia typu,
 - c) wartości względnych błędów wskazań instalacji pomiarowej, w znamionowych warunkach użytkowania,
 - d) poprawności działania urządzeń kasujących w instalacjach pomiarowych, w których są stosowane,
 - e) poprawności działania programatorów w instalacjach pomiarowych, w których są stosowane,
 - f) poprawności działania drukarki.

2. Badanie i sprawdzanie podczas legalizacji ponownej instalacji pomiarowej obejmuje:

- 1) wyznaczenie błędów granicznych dopuszczalnych;
- 2) sprawdzenie:
 - a) istnienia wymaganych oznaczeń, o których mowa w § 5, a w przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1 oznaczeń wymagalnych w dniu wydania decyzji zatwierdzenia typu,
 - b) wartości względnych błędów wskazań instalacji pomiarowej, w znamionowych warunkach użytkowania,
 - c) poprawności działania urządzeń kasujących w instalacjach pomiarowych, w których są stosowane,
 - d) poprawności działania programatorów w instalacjach pomiarowych, w których są stosowane,
 - e) poprawności działania drukarki.

§ 9. 1. Podczas legalizacji pierwotnej licznika przeznaczonego do stosowania w instalacjach pomiarowych do paliw ciekłych innych niż gazy ciekłe, służących do napełniania cystern oraz w instalacjach pomiarowych w rurociągach należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości zawartego w przedziale:

- 1) od $0,9 Q_{\max}$ do Q_{\max} - jeden pomiar;
- 2) od $0,25 Q_{\max}$ do $0,35 Q_{\max}$ - jeden pomiar;
- 3) od Q_{\min} do $1,1 Q_{\min}$ - jeden pomiar;
- 4) od Q_{\min} do Q_{\max} , dla objętości równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary.

2. Podczas legalizacji pierwotnej licznika, o którym mowa w ust. 1, można stosować ciecze zastępcze, których lepkości i gęstości różnią się nie więcej niż o 5% od lepkości i gęstości paliwa ciekłego, do którego licznik ten będzie przeznaczony.

3. Podczas legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej instalacji pomiarowej do napełniania cystern oraz instalacji pomiarowej w rurociągach należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia:

- 1) $Q_{R\max}$ uzyskanym przy całkowicie otwartych wszystkich zaworach zamontowanych w sprawdzanej instalacji pomiarowej - jeden pomiar;
- 2) zawartej w przedziale od $0,5 Q_{R\max}$ do $0,7 Q_{R\max}$ - jeden pomiar;
- 3) od Q_{\min} do $Q_{R\max}$, dla objętości równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary.

§ 10. 1. Instalacja pomiarowa w rurociągu powinna być wyposażona w elementy umożliwiające jej podłączenie podczas legalizacji do wzorca objętości.

2. Wyposażenie instalacji pomiarowej w rurociągu w elementy, o których mowa w ust.1, nie jest wymagane, jeżeli:

- 1) licznik jest legalizowany w laboratorium z zastosowaniem cieczy mającej taką samą charakterystykę, jak ciecz mierzona na miejscu zainstalowania; sprawdzeniu podlega wówczas tylko czujnik przepływu połączony z właściwym lub równoważnym liczydłem oraz wszystkie elementy bezpośrednio połączone mechanicznie, które mogą zakłócić pomiar;
- 2) na zakończenie czynności legalizacji instalacja pomiarowa podlega sprawdzeniu pod względem funkcjonowania i montażu w miejscu użytkowania.

§ 11.1. Podczas legalizacji pierwotnej odmierzacza paliw ciekłych innych niż gazy ciekłych, przed zamontowaniem w miejscu użytkowania, należy określić:

- 1) wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości:
 - a) od $0,9 Q_{\max}$ do Q_{\max} - trzy pomiary,
 - b) od Q_{\min} do $1,1 Q_{\min}$ - jeden pomiar,
 - c) od Q_{\min} do Q_{\max} dla objętości równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary;
- 2) różnicę pomiędzy należnością wskazaną przez urządzenia wskazujące należność i należnością obliczoną na podstawie ceny jednostkowej i wskazanej objętości cieczy, na podstawie jednego pomiaru; różnica ta nie powinna przekraczać należności odpowiadającej odchyleniu dawki minimalnej oraz powinna być mniejsza niż 2 grosze.

2. Podczas legalizacji ponownej odmierzacza paliw ciekłych innych niż gazy ciekłe, po zamontowaniu w miejscu użytkowania, oraz legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej instalacji pomiarowej do tankowania samolotów, instalacji pomiarowej zamontowanej na cysternie drogowej należy określić:

- 1) wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości:
 - a) $Q_{R\max}$ uzyskanym przy całkowicie otwartych wszystkich zaworach zamontowanych w sprawdzanym odmierzaczu paliw ciekłych albo w sprawdzanej instalacji pomiarowej - jeden pomiar,
 - b) $Q_{R\max}$ uzyskanym przy maksymalnych obrotach pompy w instalacji pomiarowej do tankowania samolotów i instalacji zamontowanej na samochodowej cysternie pomiarowej - jeden pomiar,
 - c) od $0,5 Q_{R\max}$ do $0,7 Q_{R\max}$ - jeden pomiar,
 - d) od Q_{\min} do $Q_{R\max}$ dla objętości równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary;

- 2) różnicę pomiędzy należnością wskazaną przez urządzenia wskazujące należność i należnością obliczoną na podstawie ceny jednostkowej i wskazanej objętości cieczy - dla odmierzaczy paliw ciekłych na podstawie jednego pomiaru; różnica ta nie powinna przekraczać należności odpowiadającej odchyleniu dawki minimalnej oraz powinna być mniejsza niż 2 grosze.
3. Wartość średniej arytmetycznej błędów, o których mowa ust. 2 pkt. 1, powinna się mieścić w granicach $\pm 0,1\%$.
4. Podczas legalizacji pierwotnej odmierzaczy paliw ciekłych można stosować cieczy zastępcze, których lepkości i gęstości różnią się nie więcej niż o 5% od lepkości i gęstości paliw ciekłych innych niż gazy ciekłe, do których te odmierzacze paliw są przeznaczone.
5. Podczas legalizacji odmierzaczy paliw ciekłych innych niż gazy ciekłe należy porównać wskazania odmierzacza z wydrukiem zatwierdzonego urządzenia wtórnego, o ile urządzenie takie jest podłączone do odmierzacza.
6. Wskazanie odmierzacza, o którym mowa w ust. 5, nie powinno przekraczać więcej niż $\pm 0,5$ działki elementarnej mechanicznego urządzenia wskazującego należność albo powinny być równe dla elektronicznych urządzeń wskazujących należność lub objętość.

§ 12. 1. Przed przystąpieniem do legalizacji odmierzacza gazu ciekłego propan-butan należy określić gęstość gazu ciekłego propan-butan stosowanego do badań, przy czym gęstość ta powinna mieścić się w temperaturze 15 °C w granicach od 0,539 g/cm³ do 0,569 g/cm³.

2. Podczas legalizacji pierwotnej odmierzacza gazu ciekłego propan-butan, przed zamontowaniem w miejscu użytkowania, należy określić:

- 1) wartości względnych błędów wskazań przy wartościach strumienia objętości zawartych w przedziale:
 - a) od 0,9 Q_{\max} do Q_{\max} - trzy pomiary,
 - b) od 0,45 Q_{\max} do 0,55 Q_{\max} - dwa pomiary,
 - c) od 0,25 Q_{\max} do 0,35 Q_{\max} - dwa pomiary,
 - d) od Q_{\min} do 1,1 Q_{\min} - trzy pomiary;
- 2) różnicę pomiędzy należnością wskazaną przez urządzenia wskazujące należność i należnością obliczoną na podstawie ceny jednostkowej i wskazanej objętości cieczy, na podstawie jednego pomiaru; różnica ta nie powinna przekraczać należności odpowiadającej odchyleniu dawki minimalnej oraz nie powinna być większa niż 2 grosze.
3. Podczas legalizacji ponownej odmierzacza gazu ciekłego propan-butan, po zamontowaniu w miejscu użytkowania, należy określić:
 - 1) wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości zawartej w przedziale:
 - a) od 0,9 $Q_{R\max}$ do $Q_{R\max}$ - pięć pomiarów;
 - b) od Q_{\min} do 1,1 Q_{\min} - pięć pomiarów;
 - 2) różnicę pomiędzy należnością wskazaną przez urządzenia wskazujące należność i należnością obliczoną na podstawie ceny jednostkowej i wskazanej objętości cieczy, na podstawie jednego pomiaru; różnica ta powinna przekraczać należności odpowiadającej odchyleniu dawki minimalnej oraz nie powinna być większa niż 2 grosze.
4. Wartość średniej arytmetycznej błędów, o których mowa w ust. 3 pkt 1, powinna mieścić się w granicach $\pm 0,1\%$.
5. Różnica pomiędzy wartościami błędów, o których mowa w ust. 3 pkt 1, nie powinna być większa niż 0,4%.

§ 13. 1. Przed przystąpieniem do legalizacji instalacji pomiarowej przewoźnej do gazu ciekłego propan-butan należy określić gęstość stosowanego do badań gazu ciekłego propan-butan, która powinna mieścić się w temperaturze 15 °C w granicach od 0,539 g/cm³ do 0,569 g/cm³.

2. Podczas legalizacji instalacji pomiarowej należy określić wartości względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości uzyskanego:

- 1) przy maksymalnych obrotach pompy w instalacji pomiarowej i przy całkowicie otwartych wszystkich zaworach instalacji pomiarowej (Q_{Rmax}) - trzy pomiary;
- 2) przy minimalnych obrotach pompy w instalacji pomiarowej i przy całkowicie otwartych wszystkich zaworach instalacji pomiarowej - trzy pomiary;
- 3) uzyskanego za pomocą zaworu regulacyjnego, przy całkowicie otwartych pozostałych zaworach instalacji pomiarowej i minimalnych obrotach pompy w instalacji pomiarowej i zawartego w przedziale od $0,28 Q_{Rmax}$ do $0,32 Q_{Rmax}$ - jeden pomiar.

§ 14. 1. Przed przystąpieniem do legalizacji instalacji pomiarowej do napełniania cystern gazem ciekłym propan-butan należy określić gęstość stosowanego do badań gazu ciekłego propan-butan, która powinna mieścić się w temperaturze $15\text{ }^{\circ}\text{C}$ w granicach od $0,539\text{ g/cm}^3$ do $0,569\text{ g/cm}^3$.

2. Podczas legalizacji należy określić wartości względnych błędów wskazań przy strumieniu objętości:

- 1) Q_{Rmax} , uzyskanym przy maksymalnych obrotach pompy w instalacji pomiarowej i przy całkowicie otwartych wszystkich zaworach instalacji pomiarowej - trzy pomiary;
- 2) od Q_{min} do $1,1 Q_{min}$ (trzy pomiary);
- 3) od $0,4 (Q_{min} + Q_{Rmax})$ do $0,6 (Q_{min} + Q_{Rmax})$ - trzy pomiary.

§ 15. 1. Podczas legalizacji pierwotnej instalacji pomiarowej do przyjmowania cieczy spożywczych należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości cieczy:

- 1) od $0,9 Q_{max}$ do Q_{max} - pięć pomiarów;
- 2) od Q_{min} do Q_{max} , dla objętości cieczy równej wartości dawki minimalnej - pięć pomiarów.

2. Podczas legalizacji ponownej instalacji pomiarowej do przyjmowania cieczy spożywczych należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości cieczy:

- 1) od $0,5 Q_{max}$ do Q_{max} - trzy pomiary;
- 2) od Q_{min} do Q_{max} , dla objętości cieczy równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary.

§ 16.1. Podczas legalizacji pierwotnej instalacji pomiarowej do wydawania cieczy spożywczych należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości:

- 1) od $0,9 Q_{max}$ do Q_{max} - trzy pomiary;
- 2) od Q_{min} do Q_{max} , dla objętości cieczy równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary.

2. Podczas legalizacji ponownej instalacji pomiarowej do wydawania cieczy spożywczych należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości:

- 1) od $0,5 Q_{max}$ do Q_{max} - trzy pomiary;
- 2) od Q_{min} do Q_{max} , dla objętości cieczy równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary.

§ 17. Podczas legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej instalacji pomiarowej do wydawania cieczy kriogenicznych należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia masy:

- 1) od $1,0 Q_{min}$ do $1,1 Q_{min}$ - jeden pomiar;
- 2) od $0,4 Q_{max}$ do $0,6 Q_{max}$ - jeden pomiar;
- 3) od $0,7 Q_{max}$ do Q_{max} - jeden pomiar.

§ 18. 1. Podczas legalizacji pierwotnej instalacji pomiarowej do przyjmowania cieczy innych niż woda, nie wymienionych w § 9-17, należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości:

- 1) od $0,9 Q_{max}$ do Q_{max} - pięć pomiarów;

2) od Q_{\min} do Q_{\max} , dla objętości cieczy równej wartości dawki minimalnej - pięć pomiarów.

2. Podczas legalizacji ponownej instalacji pomiarowej do przyjmowania cieczy innych niż woda, nie wymienionych w § 9-17, należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości:

1) od $0,5 Q_{\max}$ do Q_{\max} - trzy pomiary;

2) od Q_{\min} do Q_{\max} , dla objętości cieczy równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary.

§ 19.1. Podczas legalizacji pierwotnej instalacji pomiarowej do wydawania cieczy innych niż woda, nie wymienionych w § 9-18, należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia ilości cieczy:

1) od $0,9 Q_{\max}$ do Q_{\max} - trzy pomiary;

2) od Q_{\min} do Q_{\max} , dla objętości cieczy równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary.

2. Podczas legalizacji ponownej instalacji pomiarowej do wydawania cieczy innych niż woda, nie wymienionych w § 9-18, należy określić wartość względnych błędów wskazań przy wartości strumienia objętości:

1) od $0,5 Q_{\max}$ do Q_{\max} - trzy pomiary;

2) od Q_{\min} do Q_{\max} , dla objętości cieczy równej wartości dawki minimalnej - trzy pomiary.

§ 20. Podczas sprawdzenia działania urządzenia kasującego, wchodzącego w skład urządzenia wskazującego należność i urządzenia wskazującego objętość cieczy, należy sprawdzić czy:

1) kasowanie wszystkich urządzeń wskazujących następuje jednocześnie;

2) wskazanie urządzenia wskazującego należność pracującego w ruchu ciągłym po skasowaniu:

a) jest mniejsze niż połowa odchylenia należności minimalnej,

b) nie przekracza jednej piątej wartości działki elementarnej,

c) jest mniejsze niż najmniejsza stosowana jednostka monetarna;

3) wskazanie urządzenia wskazującego należność o ruchu przerywanym po skasowaniu jest równe zero.

§ 21. Podczas sprawdzenia działania programatora należy:

1) określić różnicę pomiędzy zaprogramowaną wartością objętości a wartością objętości wskazaną po zakończeniu pomiaru; różnica ta nie powinna przekraczać połowy wartości odchylenia dawki minimalnej;

2) sprawdzić czy programator należności w przypadku:

a) deklaracji kwoty należności zatrzymuje przepływ cieczy, nie później niż w chwili wskazania przez programator deklarowanej kwoty należności,

b) przyjęcia przedpłaty zatrzymuje przepływ cieczy, nie wcześniej niż w chwili wskazania przez programator przedpłaty.

§ 22. Sprawdzenie działania drukarki obejmuje sprawdzenie:

1) wydruku zmierzonej objętości lub masy cieczy określonego jako różnica pomiędzy dwiema wydrukowanymi wartościami, z których jedna może być zerem; wyjęcie wydruku z drukarki powinno nastąpić po wykonaniu pomiaru;

2) połączenia drukarki z urządzeniem kasującym urządzeń wskazujących;

3) różnicy między:

a) objętością cieczy wydrukowaną a objętością wskazaną; różnica ta nie powinna przekraczać wartości działki elementarnej,

b) należnością wydrukowaną a należnością wskazaną; różnica ta nie powinna przekraczać wartości działki elementarnej,

- c) należnością wydrukowaną a należnością obliczoną na podstawie ceny jednostkowej i wskazanej objętości cieczy (na podstawie jednego pomiaru); różnica ta nie powinna przekraczać należności odpowiadającej odchyleniu dawki minimalnej.

Rozdział 4 **Przepisy końcowe**

§ 23. Traci moc rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie wymagań metrologicznych, którym powinny odpowiadać przyrządy pomiarowe do dynamicznego pomiaru objętości lub masy cieczy innych niż woda (Dz. U. Nr 77, poz. 731).

§ 24. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER GOSPODARKI

Załącznik do rozporządzenia
Ministra Gospodarki
z dnia (poz.)

**Względne błędy graniczne dopuszczalne wskazań liczników i instalacji pomiarowych
w zależności od klasy dokładności instalacji pomiarowej**

Klasa dokładności instalacji pomiarowej				
0,3	0,5	1,0	1,5	2,5
$\pm 0,3\%$	$\pm 0,5\%$	$\pm 1,0\%$	$\pm 1,5\%$	$\pm 2,5\%$

UZASADNIENIE

do projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać instalacje pomiarowe do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda oraz szczegółowego zakresu badań i sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych.

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 9a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. - Prawo o miarach (Dz.U. Nr 243, poz. 2441 z późn. zm.), i w tym zakresie określa:

- 1) wymagania w zakresie wykonania i charakterystyk metrologicznych podlegających sprawdzeniu podczas legalizacji ponownej instalacji pomiarowych do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda, wprowadzonych do obrotu lub użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności, zwanych dalej „instalacjami pomiarowymi”;
- 2) szczegółowy zakres badań i sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej instalacji pomiarowych oraz legalizacji jednostkowej.

Aktualnie wymagania techniczne i metrologiczne dla przyrządów pomiarowych do dynamicznego pomiaru objętości lub masy cieczy innych niż woda określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie wymagań metrologicznych, którym powinny odpowiadać przyrządy pomiarowe do dynamicznego pomiaru objętości lub masy cieczy innych niż woda (Dz. U. Nr 77, poz. 731), natomiast zakres badań i sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej wodomierzy określa załącznik nr 7 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych (Dz. U. Nr 77, poz. 730), wydane na podstawie art. 9 ustawy Prawo o miarach w brzmieniu obowiązującym do dnia 5 lipca 2004 r.

Rozporządzenia powyższe dokonały wdrożenia:

- 1) dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich nr 71/319/EWG w sprawie dostosowania ustawodawstwa państw członkowskich dotyczącego liczników do cieczy innych niż woda;
 - 2) dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich nr 71/384/EWG w sprawie dostosowania ustawodawstwa państw członkowskich dotyczącego urządzeń pomocniczych do liczników do cieczy innych niż woda;
 - 3) dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich nr 71/313/EWG w sprawie dostosowania ustawodawstwa państw członkowskich dotyczącego instalacji pomiarowych do cieczy innych niż woda, zmienionej dyrektywa nr 82/625/EWG,
- oraz uwzględniły zalecenia Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej (OIML) R 117 dotyczące instalacji pomiarowych do cieczy innych niż woda.

W dniu 6 lipca 2004 r. weszła w życie ustawa z dnia 27 maja 2004 r. w sprawie zmiany ustawy Prawo o miarach. Nowelizacja ta dokonała zmiany delegacji ustawowej zawartej w art. 9 ustawy, która została rozdzielona na dwa artykuły art. 9 i art. 9a, jednocześnie ustawa ta wprowadziła przepis przejściowy, określający iż dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 9 ustawy zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 9 i art. 9a ustawy, w brzmieniu nadanym tą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 30 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji, tj. do dnia 7 stycznia 2007 r.

W tym samym okresie w dniu 31 marca 2004 r. została przyjęta przez Komisję Europejską dyrektywa nowego podejścia 2004/22/WE w sprawie przyrządów pomiarowych

(MID - skrót pochodzi od angielskiej nazwy dyrektywy – *Measuring Instruments Directive*). Dyrektywa MID została opublikowana w Dzienniku Urzędowym WE nr L135 z dnia 30 kwietnia 2004 r., i zgodnie z jej art. 23 i art. 24 powinna zostać wdrożona do ustawodawstw państw członkowskich do dnia 30 kwietnia 2006 r., a od 30 października 2006 r. państwa członkowskie powinny zacząć stosować ją w praktyce. Dyrektywa ta uchyla z dniem 29 października 2006 r. 11 spośród 18 w/w dyrektyw starego podejścia dotyczących przyrządów pomiarowych objętych prawną kontrolą metrologiczną w tym dyrektywy: 75/33/EWG i 79/830/EWG.

W związku z wejściem w życie z dniem 7 stycznia 2007 r. ustawy o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz o zmianie niektórych innych ustaw, która wdraża dyrektywę MID z dniem 30 października 2006 r. prawną kontrolą metrologiczną w postaci zatwierdzenia typu i legalizacji pierwotnej przyrządów pomiarowych do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda, została zastąpiona oceną zgodności.

Powyższa ustawa zawiera przepis przejściowy (art. 10), zgodnie z którym decyzje zatwierdzenia typu dotyczące przyrządów pomiarowych podlegających od dnia 7 stycznia 2007 r. ocenie zgodności wydane przed tym dniem na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. - Prawo o miarach (Dz.U. Nr 243, poz. 2441 z późn. zm.), uznaje się za ważne do dnia upływu okresów ich ważności.

Przyrządy pomiarowe wprowadzone do obrotu lub użytkowania na podstawie decyzji, o których mowa powyżej, podlegają legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej, na zasadach określonych w ustawie Prawo o miarach, przy czym mogą one być zgłaszane do legalizacji pierwotnej do dnia upływu okresów ważności tych decyzji i powinny spełniać wymagania obowiązujące przed dniem 7 stycznia 2007 r.

W związku z tym przyrządy pomiarowe objęte dyrektywą MID będą mogły być wprowadzane do obrotu lub użytkowania na następujących zasadach:

- od 7 stycznia 2007 r. przyrządy te, co do zasady, przed wprowadzeniem do obrotu lub użytkowania będą musiały zostać poddane ocenie zgodności,
- w okresie przejściowym tj. pomiędzy 7 stycznia 2007 r. a datami ważności decyzji zatwierdzenia typu o których mowa w art. 10 ustawy o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz niektórych innych ustaw będą mogły być nadal produkowane i poddawane legalizacji pierwotnej na dotychczasowych zasadach.

W związku z tym stwierdzono, iż w celu umożliwienia wykonania przepisów przejściowych ustawy o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz niektórych innych ustaw, niezbędne jest jedynie określenie na podstawie art. 9a ustawy Prawo o miarach dla przyrządów pomiarowych objętych dyrektywą:

- 1) wymagań w zakresie charakterystyk metrologicznych dla przyrządów objętych legalizacją ponowną po ocenie zgodności;
- 2) szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej.

Dodatkowo możliwe jest określenie:

- 1) sposobów i metod przeprowadzania sprawdzeń;
- 2) wymagań w zakresie warunków właściwego stosowania tych przyrządów;
- 3) miejsc umieszczania na przyrządach cech legalizacji i zabezpieczających;

Przy czym zakłada się, że przepisy te wejdą w życie po dniu 7 stycznia 2007 r.

W związku z tym niniejszy projekt rozporządzenia zawiera przepisy regulujące, jak określono na wstępie:

- 1) wymagania w zakresie wykonania i charakterystyk metrologicznych dla instalacji pomiarowych objętych legalizacją ponowną po ocenie zgodności;
- 2) szczegółowy zakres sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej.

Przepisy rozporządzenia będą miały zastosowanie do instalacji pomiarowych:

- 1) wprowadzanych do obrotu lub użytkowania na podstawie decyzji zatwierdzenia typu wydanych do dnia 7 stycznia 2007 r.– zgłaszanych do legalizacji pierwotnej a następnie do legalizacji ponownej,
- 2) wprowadzonych do obrotu lub użytkowania do dnia 7 stycznia 2007 r. – zgłaszanych do legalizacji ponownej;
- 3) wprowadzanych do obrotu lub użytkowania od dnia 7 stycznia 2007 r. na podstawie oceny zgodności – zgłaszanych do legalizacji ponownej

Przepisy niniejszego rozporządzenia nie stoją w sprzeczności z przepisami dyrektywy MID.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 z późn.zm.) w/w projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki *w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać instalacje pomiarowe do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych*, podlega notyfikacji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) w/w projekt rozporządzenia, z chwilą przekazania do uzgodnień z członkami Rady Ministrów, zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Głównego Urzędu Miar.